

חולין סח

משה שווערד

1. תוספות מסכת חולין דף סח עמוד א

בהמה המקשה - כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר כדדריש לקמן דומיא דטרפה דאין לה היתר.

2. המאירי על מסכת חולין דף סח/א

בהמה המקשה וכו' עקר כונת הפרק להשלים מה שכבר התחיל לבאר מענין הטרפויות והדברים שאין השחיטה מתירתן ולהודיע שענין הטרפות חל לפעמים על מקצת הבהמה מבלי שיחול על כלה ומתוך שזה הענין ימצא בעובר שהוציא אחד מאיבריו חוץ למחיצתו נתגלגל על ידי זה לבאר הצדדין שהעובר נותר בשחיטת האם והצדדין שלא יותר בזה ...

3. ספר דברים פרק יד

(ו) וְכָל בְּהֵמָה מִפְּרֶסֶת פְּרֶסֶה וְשִׁשְׁעַת שָׁסַע שְׁמֵי פְּרֶסוֹת מַעֲלַת גְּרָה בְּבִהְמָה אֹתָהּ תֹאכְלוּ:

4. תורה תמימה על דברים פרק יד פסוק ו

(ו) וכל בהמה. לרבות את הולד <ט> <חולין ס"ט א'>:

5. תורה תמימה <חלק הביאורים> דברים פרק יד פסוק ו

<ט> ר"ל גם הולד הנמצא בבהמה שחוטת בין חי בין מת מותר באכילה בשחיטת אמו ואינו אסור משום אבר מה"ח, ומתחלה רצו בגמרא ללמוד זה מסוף הפסוק בבהמה אותה תאכלו ושדיא בהמה דרישא אבהמה דסיפא ודרשינן בהמה בבהמה [בהמה הנמצאת בבהמה] אותה תאכלו ואיפריך בגמרא דרשה זו, ויליף מלשון זה וכל בהמה לרבות את הולד, ופירש"י דדריש הכי, כל מפרסת פרסה בבהמה תאכלו, כל אשר תמצא בבהמה אכול, ונראה דדריש וכל בהמה כמו וכל בבהמה, דאותיות בכל"ם רגילין לחסור בריש התיבה [וראה לדרוש כן משום דכל הפ' מיותר אחר שחשב כל המינים הטהורים בפרטיות ומה מוסיף בכלל הזה], ושוב רצה לאוקים דרשה ראשונה בהמה בבהמה אליבא דדעת יחיד ולכן השמטנוה ותימא על איזה מפרשים שתפסו אותה דרשה אחר שנודחית:

ובכלל דרשה זו גם אם חתך מן העובר שבבהמה ולא הוציא האבר שחתך ואחר כך שחט את האם הותר הולד, והנחתך ממנו בשחיטת האם, ואין אסור משום אבר מן החי, וגם לכתחלה מותר לעשות כן כשצריכין לדבר זה, כגון אם עושים זה כדי להקל יציאת העובר ולהציל את הולד, ואמנם זה הוא רק בעובר, אבל אם חתך מן הטחול ומן הכליות והניחם שם ואחר כך שחט האם אסורים משום אבר מן החי, משום דכתיב בסוף פסוק זה אותה תאכלו, ודרשינן בסמוך אותה כשהיא שלמה ולא כשהיא חסרה, ר"ל כשהיא שלמה אכול כל הנמצא בתוכה ולא כשהיא חסרה שהנמצא בתוכה מגופה הוא שנחסר ממנה לא תאכל הנמצא:

6. ספר קהלות יעקב – סימן י"ט

ג) ובזה יבואר ענינה דל"ע ועמד עליו
בספר חתומים דאורייתא כלל י"ד
ע"ש שחקר צדקה דכבוד נותר בשחיטת אמו
דלכאורסה אין הכיחוס משום שהולד נחשב
כשחוט שכרי גס כשהוא מת נותר בשחיטת
אמו אשר כבר אין לו דין הכיחוס ע"י שחיטה,
וצ"ע [כה דשרי] הוא משום שכך הדין
דשחיטת אמו מתרת איסורין שבולדה [וכן
אפשר להוכיח את זה מהא' דגם הלצו וגידו
שרי ח"פ שאין שחיטת אמו מתרת כלל
איסורים אלו אלא ע"כ דמקרא דכל צבחה
האכלו נלמד ששחיטת אמו מתרת את הולד
בלא טעמא דנחשב שחוט, דהא מתיר
איסורין שאין שחיטה מועלת להן], אצל
כתב האתרו"ד דמ"מ מוכרח לומר שהולד
נחשב "כשחוט" וכלשון הגמרא ארבע סימנים
אכשר צ"י רחמנא ולא רק "שחוט" ע"י
שחיטת אמו אלא נחשב שהוא "נשחט"

ורא"י לזה מתמורה ד"א ע"כ דצ"י אצ"י
מ"י הוא שלמים וולדה חולין [דלמד"א
עובר לאו ירך אמו א"ס שיירו משוייר, וא"ס
שחטב צעורה] מי כוי חולין צעורה [שכרי
הולד הוא חולין ונשחט ע"י שחיטת אמו]
א"ל מי קרינן צ"י ירחק כ"י [וכיון דא"א
לשחטו צריחוק מקום מחמת אמו שהיא
שלמים לא נאסר החולין בקירוב מקום
ע"ש]. והשתא א"ס"ד דכבוד לא נחשב
כשחוט כלל רק שהותר בשחיטת אמו א"פ
שהוא אמה"ת, א"כ מה זה ענין לאיסור
חולין צעורה שרק הזביחה של חולין איתסר
צעורה. [וקל"ת י"ל דמ"מ כיון שהכיתר של
החולין צ"י ע"י מטעם זביחה של האם
מקרי ג"כ זביחה לחולין צעורה] עוד מוכח

עוד עיין #11

7. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ה הלכה ט

המושט ידו למעי הבהמה וחתך מן הטחול ומן הכליות וכיוצא בהן והניח החתיכות בתוך מעיה ואחר כך שחטה, הרי אותן החתיכות אסורות משום אבר מן החי, ואע"פ שהוא בתוך מעיה, אבל אם חתך מן העובר שבמעיה ולא הוציאו ואחר כך שחטה הרי חתיכת העובר או אברו מותר הואיל ולא יצא, עובר שהוציא ידו או רגלו נאסר אותו אבר לעולם בין שחתכו קודם שתשחט אמו בין שחתכו אחר שנשחטה אמו, ואפילו החזיר אותו אבר למעי אמו ואחר כך נשחט או נולד הולד והיה

כמה שנים הרי אותו האבר ג אסור משום טריפה, שכל בשר שיצא חוץ למחיצתו נאסר כבשר שפרש מן החי שנאמר ובשר בשדה טרפה כיון שיצא למקום שהוא לו כשדה נעשה טריפה כמו שביארנו.

8. כסף משנה הלכות מאכלות אסורות פרק ה

[ט] עובר שהוציא ידו או רגלו נאסר אותו אבר לעולם וכו'. לכאורה נראה שדין זה כולל לכל עובר שהוציא ידו גם למי שלא נשחטה אמו קודם לידתו. אבל לפי האמת זה טעות שא"כ ברוב הבהמות ימצא איסור בהרבה איברים שיוצאים קודם הלידה. ולכן צ"ל שלא נאמרו דברים הללו אלא בעובר הניתר בשחיטת אמו וקודם שחיטת האם הוציא האבר. וכן משמע מדברי סמ"ג ומדברי הרשב"א בת"ה ואע"פ שהכלבו כתב ויש חולקים על הרמב"ם ואומרים שאם נולדה קודם שנשחטה אמו שנמצא שהוא טעון שחיטה בשביל עצמו שחיטת עצמו מהני להתיר הכל אפילו אותו אבר עכ"ל. שנראה מזה שהבין בדברי הרמב"ם דאף בנוולד קודם שנשחטה אמו מיירי, האמת יורה דרכו שמ"ש הרמב"ם או נולד וחיה כמה שנים וכו' תיבת או נולד לא קאי לתיבת נשחטה אמו דסמ"ך ליה לומר או לא נשחטה אמו אלא נולד וחיה כמה שנים דליתא אלא האי סיפא נמי בשנשחטה אמו קודם לידתו היא אלא דברישא מיירי שאחר שחיטת אמו הוציאוהו לאויר העולם חי ובסיפא שאחר שחיטת אמו הוציאוהו חי לאויר העולם כ"כ הרב מוהר"י בן חביב ז"ל והכריח הדבר בראיות מהגמרא ומסברא דכל שנולד קודם שחיטת אמו לא שייך לאסור האבר משום בשר שיצא חוץ למחיצתו:

9. שו"ת יהודה יעלה (אסאד) חלק א - יורה דעה סימן שפא

שלום וישע רב לכבוד מרן הגאון העצום המפורסם בכל קצוי ארץ צדיק יס"ע העומד בפרץ, רשכבה"ג כו' כקש"ת מו"ה משה סופר נ"י אב"ד ור"מ דק"ק פ"ב = פרשבורג = יע"א.
מכתב קדשו השגתי על נכון ובזריזות עשיתי השליחות בדבר הידוע ועל עתה באתי על דבר קושית הדר"ג קדשו בחולין דף פ"ד אר"י א"ר ואבר עצמו אסור כו' והקשה כבוד מרן נ"י הא רב לטעמיה שלהי ביצה ס"ל תחומין ינקי מהדדי וס"ל מב"מ = מין במינו = לא בטיל אם כן עובר אמאי מותר בהחזירה כו' עכד"ק.
ולכאורה בפשוט י"ל לרב באמת עובר נמי אסור מפני התערובת אבל מתניתן מוקים לה כרבנן דר"י דמב"מ בטיל אבל א"כ תקשה מאי פריך תו הש"ס ממתני' מאי לאו אאבר והיינו משום דעובר פשיטא וכפירש רש"י כנ"ל ודלמא הא קמ"ל אע"ג דאבר אסור מ"מ עובר מותר לאפוקי מקושיא הנ"ל לכן נ"ל הא אבר עצמו ניכר ואסור וליכא תו תערובות ממשו של איסור ולא תערובות טעמים אלא כחו של איסור דשאר איברים ינקי מאבר זה וגידולים באיסור וזהו רק גרמא דאיסורא והאיכא נמי יניקת שאר אברים דהיתירא וזו"ג מותר לכ"ע אפי' אי מב"מ לא בטיל דגרמא דאיסורא כחו לבד קיל טפי ואפי' למ"ד זו"ג אסור היינו בשווים זה יכול להחמיץ וזה יכול אבל הכא כל אבר ואבר יונק מאבר זה ומשאר כל האיברים דהתיר' והו"ל זה יכול וזה אינו יכול דבהמה יוכל לחיות בלא יניקת אבר זה וכה"ג לכ"ע שרי זו"ג ועי' לעיל כ"ז בביצת טריפה שגדילה באיסור ועוד י"ל דוקא כשנולד איברים ינקי מהדדי אבל במעי בהמה לא ינקי איברים מהדדי כלל וזה פשוט כנ"ל ואת"ל ינקי מהדדי גם במעי אמו עיקר יניקתם מהאם הו"ל זו"ג כנ"ל. ואקצר כי אין רצוני להלאות הרבה, נאם אוה"נ בלונ"ח הדש"ת המחוי קידה. הק' יהודא אסאד

10. ספר שחיטת חולין

ובאמת דכבר עמד בזה בספר האשכול [פרק בהמה המקשה סי' כ"ד] וז"ל שם, ולא מיבעי לי' על שאר איברים דינקי מהאי אבר האסור, דהאי ודאי מבטל בטיל במיעוטו (אמנם לא ביאר דמ"ש מההיא דביצה לז. דאמרינן איברים ינקי מהדדי) [ועיין בנחל אשכול (שם) שהקשה מהא דאמרינן לקמן הוציא את ידו והחזירה וחזר והוציא ידו והחזירה עד שהשלימו לרובו, דמסקינן התם דמיעוט שבפנים מותר באכילה, וצ"ע דהרי התם רוב האיברים אסורין משום "יוצא" וא"כ אמאי לא נאסר המיעוט משום דינקי מרוב האיברים האסורים (והתם לא שייך ביטול במיעוטו)] וע"ש שכתב ליישב קושית האשכול באופן אחר, דהו"ל זו"ג גורם וקיי"ל זו"ג מותר, יעוי"ש.

משנה: בהמה המקשה לילד והוציא העובר את ידו והחזירו מותר באכילה. ולקמן מסקינן דאע"ג דאבר עצמו אסור אף לאחר שהחזירו, מ"מ כל העובר מותר באכילה. ואם לא החזיר האבר, מקום החתך נמי נאסר אבל כל העובר מותר באכילה, [עיין בשו"ת מהר"י אסאד [יור"ד סי' שפ"א] שנשאל ממרן החת"ס וצ"ל אמאי לא אסרינן כל העובר משום דינקי איברים מהדדי (וכדאיתא בביצה דף ל"ז ע"ב לקחו חבית ובהמה בשותפות רב אמר חבית מותרת בהמה אסורה משום דקא ינקי תחומין מהדדי, יעוי"ש).

11. דף על הדף חולין דף סח עמוד ב

בגמ': דאמר ר"ש, קלוט בן פרה אסור, ה"מ היכא דיצא לאויר העולם, אבל במעי אמו שרי.

הגאון ר' יוסף ענגיל זצ"ל באתוון דאורייתא (כלל י"ד) כתב לחקור בהיתר דבן פקועה בשחיטת אמו, האם הפירוש הוא דנחשב דגם העובר נשחט ע"י שחיטת אמו, או דילמא לא נחשב כשחוט, רק דזהו היתר חדש, שבשחיטת אמו היתרתו התורה לאיסור אבר מן החי שלו.

והוכיחו האחרונים מכאן דאינו חשיב כשחוט, דהרי לר"ש קלוט בן פרה טמא הוא ולא נתחדש בו שחיטה, וע"כ דזהו היתר חדש דבן פקועה ע"כ.

וכתב בקובץ קול התורה (קובץ נ"ו ע' ו'): בספר אילת השחר (גיטין בסופו) הוכיח מכאן להיפך, דהרי בגמ' מבואר דר"ש דריש כן מקרא, ואי נימא דגדר ההיתר הוא שבשחיטת אמו נותר כל מה שבבהמה והוי כחתיכת בשר בעלמא שאינה צריכה שחיטה, מה לי אי קלוט הוא או לא, עיי"ש.

עוד נראה להוכיח דהוי כמעשה שחיטה בהעובר, מדברי הרמב"ם (פי"ב משחיטה ה"י) שכתב דמותר לשחוט מעוברת וליכא משום אותו ואת בנו דעובר ירך אמו, ואת"ל דלא נחשב העובר כנשחט, מה צריך לטעם זה דירך אמו תיפו"ל דבלא"ה לא שחטו ודו"ק.

12. תוספות מסכת חולין דף סח עמוד ב

ואליבא דר' שמעון - אבל לרבנן דשרו גמל במעי פרה אפילו כשנולד לא צריך קרא להתירו בשחיטת אמו דלא גרע בפנים מבחוץ דשרי ולהכי נקט ואליבא דר"ש ולרבנן איצטריך לשום דרשה אחריתי וליכא למימר דאיצטריך לאסור דמות יונה כדאמר לקמן בעינן פרסות וליכא דהא לר"ש אע"ג דלא מייתר ליה קרא להכי משמע לקמן דאסור נמי דמות יונה דפריך דמות יונה תשתיי פי' מכל בבהמה ומשני בעינן פרסות וליכא והדר פריך קלוט במעי פרה ליתסר ומשני פרסה בבהמה תאכלו והך קושיא ליתא אלא לר"ש דלרבנן לא גרע בפנים מבחוץ דשרי כדפרישית אלמא דמות יונה לר"ש אע"ג דליכא קרא ממילא מיתסר כיון דליכא לא פרסה ולא פרסות אע"ג דפרסה ופרסות איצטריך חד למקום חתך וחד לקלוט ה"ה דלרבנן לא צריך קרא לאסור דמות יונה אלא לשום דרשה איצטריך ומ"מ הך ברייתא דפרסה החזיר אכול לא אתיא אלא כר"ש.

13. רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יא הלכה ו

בשר קדשי קדשים שיצא חוץ לחומת העזרה, ובשר קדשים קלים שיצא חוץ לחומת ירושלים נפסל ונאסר לעולם, ואע"פ שחזר למקומו אסור לאוכלו והאוכל ממנו כזית לוקה, שנאמר ובשר בשדה טריפה לא תאכלו, כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נעשה כטריפה כמו שביארנו בהלכות מאכלות אסורות.

14. תוספות מסכת מכות דף יח עמוד א

ולילקי משום ובשר בשדה טרפה לא תאכלו - וקשה אמאי לא אמרי' בשר בשדה לאו שבכללות דאמרי' בסוף פרק גיד הנשה (שם דף קב: ושם) דאוכל בשר מן החי לוקה משום בשר בשדה שהרי כולל הוא כל חסרון מחיצה בין הוציא עובר ידו חוץ לאמו בין הוציא חוץ לחומה דמאי שנא מואם צלי אש דתחשוב לאו שבכללות וי"ל דלא חשבינן לאו שבכללות אלא כגון אם צלי אש שכולל נא ומבושל וכן כל שבקודש פסול דיוצא וטמא ופסולין אחרים שהן שני שמות אבל הכא שכולל כל יוצא לבד ושם יוצא חוץ הוא רק דהוי בכמה דרכים לא חשיב ליה לאו שבכללות תדע דהא לאו דנותר נפיק מושרפת הנותר באש לא יאכל והתם מיניה חזינן נותר דתודה ונותר דקדשים קלים ונותר דקדשי קדשים ולא חשיב לאו שבכללות כך נראה למשי"ח [וע' היטב תוס' יומא לו: ד"ה לאו דנבילה וכו'].

15. ספר שערים מצויינים בהלכה

וכו'. והקשה במהר"י קורקוס, והא לאו שבכללות הוא שהרי כולל בשר מן החי גם אם הוציא העובר את ידו, ויתרצו התוס' במס' מכות (יח. ד"ה ויליקי) שהכל נכלל בשם יוצא חוץ למקומו וחדא היא. וברדב"ז כתב דאמרינן בגמ' כאן הכל היו בכלל בשר בשדה טרפה לא תאכלו, כלומר כל הנאמר בו מחיצה, והשתא ניחא דלא הוי לאו שבכללות ושפיר מלקין וכו'. ועי' מש"כ לעיל (ע"א ד"ה

16. תוספות מסכת חולין דף סח עמוד ב

יכול אף זה כן ת"ל כו' - וא"ת וקרא דחטאת דכתיב פנימה האי שלא יצתה חוץ למחיצתה הא יצתה בת שריפה היא ל"ל הא מקרא דבשר בשדה נפקא וי"ל דש"ס למילף ממעשר שני ובכורים דשרו דהוקשו בקרא דלא תוכל לאכול בשעריך כדדרשי' בפ"ק דמכות (דף ז.) ונדבותיך זו תודה ושלמים ובכורות זה בכור בקרך וצאנך זה חטאת ואשם ונדריך זה עולה.

17. חידושי הריטב"א מסכת חולין דף סח עמוד ב

מאי בינייהו. פירש רש"י ז"ל מאי איכא בין לישנא קמא ללישנא בתרא איכא בינייהו למיסר מיעוט אבר שבפנים אליבא דרב, ורבי יוחנן לעולם בשיטתו הוא עומד שאבר עצמו מותר, [ו] כתב רבינו זרחיה הלוי ז"ל וזה הפירוש אינו נכון מדאיבעיא להו לדברי האומר אין לידה לאברים הוציא עובר ידו והחזירה וחזר והוציא ידו והחזירה עד שהשלימו לרובא מהו מי אמרינן הא נפיק ליה רובא או דילמא כיון דהדר הדר, ואם היה רבי יוחנן בשיטתו עומד להתיר האבר עצמו מאי תיבעי הרי הועילה לו חזרתו להתירו באכילה כאילו לא יצא מעולם והיאך תעלה על דעת ליצטרף לרובא, ועוד מאחר דאיתותב רבי יוחנן למה לן למישקל ולמיטרא אליבא דידה, ונראין דברי הרי"ף ז"ל כמו שכתב בהלכותיו דלישנא בתרא הכל מודים שאבר עצמו אסור, ומיעוט אבר שבפנים הוא דאיכא בין רב לרבי יוחנן, והיינו דקא דייקנין מאי בינייהו, כלומר מאחר דקיימא לן דאבר עצמו אסור במאי קמיפלגי רב ורבי יוחנן.

18. ספר שחיטת חולין

אבל הרי"ף ושאר פירשו דמאי בינייהו קאי אפלוגתא דרב ור"י (אליב"י דלישנא דמערבא) וקאמר דא"ב למיסר מיעוט אבר שבפנים, דלמ"ד יש לידה לאיברים מיתסר אף מיעוט אבר שבפנים, ולמ"ד אין לידה לאיברים לא נאסר אלא היוצא בלבד.

ועייין בצל"ח שיצא לחדש דה"ה דהו"מ למימר איפכא, דאיכא בינייהו היכי דיצא רק מיעוט אבר לחוץ, דלמ"ד יש לידה לאיברים מהני חזרה כיון דלא חשיב לידה כמקצת אבר, ולמ"ד אין לידה לאיברים ואפ"ה נאסר בעלמא משום "בשר בשדה טרפה" א"כ ה"ה דנאסר אף מיעוט אבר, דאין מקום לחלק בין רוב אבר שיצא למיעוט אבר שיצא, דבכ"ג ליכא לידה ואפ"ה אסרה רחמנא, יעוי"ש.

שם : במערבא מתנו הכי רב אמר יש לידה לאיברים, ור"י אמר אין לידה לאיברים, מאי בינייהו, א"ר למיסר מיעוט אבר שבפנים. ופירש"י מאי בינייהו בין לישנא דמערבא ללישנא קמא (אליבא דרב) אבל לר"י ודאי מהני חזרה לאבר היוצא.

והנה הבעה"מ כתב להוכיח דהלכתא כר"י דאין לידה לאיברים, מהא דמבעי רבא (לקמן דף ע' ע"א) אי הלכו באיברים אחר הרוב (לענין בכורה) ואוקימני' כגון שיצא חציו ברוב אבר, ואליב"י דר"י איבעי' ל"י הכי אלמא הלכתא כר"י, דאי אליבא דרב (דיש לידה לאיברים) פשיטא דההוא מיעוט בתר רוב אבר שדינן וכו' עכ"ד.

1. דף על הדף חולין דף סח עמוד א

בגמ': אמר ר"י אמר רב ואבר עצמו אסור מ"ט וכו' ובשר בשדה טרפה לא תאכל, כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר. הגה"ק בעל הארץ צבי זצ"ל - הי"ד מקו"י גלוב כתב בספרו עה"ת (פר' שמות): בזה"ק (שמות ט"ז, א) דגלות מצרים היתה גדולה מכל הגליות של אחר כך.

נ"ל לפרש לפי מה שכתבתי במק"א טעם שמזכירים יציאת מצרים בברכת המזון, עפ"י המכואר ברמב"ן ריש פ"ק דשבת, דלא נחשבת עקירה גמורה אלא רק כשבא לרשות שהוא הפכו. ה"נ לא נחשב שנעקור ממצרים רק כשבאו לא"י, שהיא הפכית למצרים. ע"כ בברכת המזון שצריך להזכיר ארץ ישראל, שזה גמר יציאת מצרים, מזכירים גם התחלת יציאת מצרים, ע"כ. ולפי"ז לא נחשבת גלות גמורה מא"י רק במצרים שהיא מנוגדת לא"י, ע"כ במצרים היתה נחשבת גלות גמורה. אבל היום שאין אנו במצרים, לא נחשב שנעקרו לגמרי מא"י, כיון שאין אנו במקום מנוגד לא"י. וזה החילוק בין גלות מצרים לשאר גליות.

ויש להביא רא"י למש"כ הרמב"ן (ריש פ"ק דשבת) דלא נחשבת עקירה מרשות היחיד אלא רק כשבא לרשות נגדית, דהיינו לרשות הרבים, מגמ' ריש פרק בהמה המקשה (ס"ח, א), דאף למ"ד ביצא אבר לא מהני החזיר, ודריש ובשר בשדה טריפה כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר, מ"מ במקום חתך מהני החזיר. וביאר רש"י ז"ל (ד"ה לעולם) דמקום חתך לא קרינן ב' בהמה בבהמה דלא בתוכה הוא, [ולא חשיב יצא לחוץ, ע"כ כל זמן שלא החזיר אסור, משום שאינו בבהמה], אבל אם החזיר מותר. דעתה היא בבהמה, וכ"ת הא יצא כשר חוץ למחיצתו ונאסר, הרי מקום חתך לא יצא, ע"ש. ולכאורה קשה, דאף דלא נחשב יצא לחוץ, מ"מ כיון דיצא מהבהמה, שהרי אינו עוד בבהמה, יחשב יצא חוץ למחיצתו, דזו מחיצת הולד שיהיה בבהמה, והרי יצא ממחיצתו זו, ומה בכך שאינו בחוץ? ולהנ"ל אתי שפיר, דכיון דלא נחשב שהוא בחוץ, ממילא אף שאינו בבהמה מ"מ לא נחשב יצא, דכל זמן שלא הגיע למקום נגדי לא נחשב יצא עכ"ל ק.

2. מכתב אליהו [ח"ב עמ' 145-144]

<p>הכרה ובחירה</p> <p>מכל האמור לעיל מתברר לנו שקודם שהגיע לחטא היה אדה"ר בבחינת מוכרח במעשיו (כמו שכ' הרמב"ן); לא ח"ו מחמת איוו מניעה חיצונית או חסרון פנימי, אלא מפני גודל האור שמילאהו וההכרה הברורה שאין דבר אחר בעולם כי אם עשיית רצון ה' לשם שמים ממש. ומ"מ ע"י סבות דקות מאד נשתנה המצב והתבטל, ונוצר מצב חדש שבו עלול היה להיכשל בטעויות — זהו מצב הבחירה.</p> <p>נתבונן נא ונראה שענין "קודם החטא ואחר החטא" נוגע גם לנו בעצמנו כיום, והרבה נוכל ללמוד מזה על עבודת האדם.</p> <p>בניגוד לדעה המקובלת שהבחירה היא עטרת האדם ותפארתו, מגלה לנו התורה הקדושה בפרשת חטא אדה"ר שמצב הבחירה פירושו — מניעת האור, ובו האדם בבחינת סומא ממש. שכל הדרכים שוות לפניו, וביחס למדרגה הבחירה והנשגבה של קודם החטא מהווה הכניסה למדרגת הבחירה ירידה גדולה ביותר.</p>	<p>הרב א. א. דסלר 145</p> <p>וכבר ביארנו (בכ"א עמ' 113) שמלחמת הבחירה בתוך האדם מתנהלת רק בשטח מוגבל. למטה משטח הזה הן העבירות שאין לו הוה"אמינא להכשל בהם, ולמעלה ממנו הם הנסיגות שאינו מבחין את העבירה שבהם. וביארנו שם (עמ' 117) שתפקידו של האדם הוא להפוך את עצמו מבוחר למוכרח, היינו להרזיב ככל האפשר את השטח הזה שבו הוא מוכרח מחמת הכרותיו לעשות את רצון קונו, ובוה לצמצם את אפשרות הבחירה.</p>
--	--

3. ספר שפתי חיים, פרקי אמונה ובחירה ח"ב, עמ' קה, קן

<p>עבודתנו לביטול הבחירה</p> <p>כעין מדרגת אדה"ר קודם החטא</p> <p>מדרגת אדה"ר קודם החטא שהיא המדרגה לעתיד לבוא, היא נוגעת לנו למעשה בדרכי העבודה, כפי שאמר מו"ר הגרא"א דסלו בשם רבי ירוחם ממיר ז"ל (ממ"א ב עמ' 138) שתכלית הבחירה היא ביטול הבחירה, וביארנו ענין זה לעיל (מאמרי מהות הבחירה מאמר ב') שהאדם יעלה במדרגתו כעבודת הבחירה ע"י עמידתו בנסיחן במאבק בין הטוב והרע, עד למדרגה של "לא תוכל" שבנקודה זו אין אצלו בכלל נסיחן ומאבק בין הטוב והרע, כהגדרת רבינו יונה (שע"ת א, ה) לענין הנכשל בחטא שהעבירה נעשית לו כהיתר, כלומר, כדבר שהוא ביכולתו וברשותו; "מלשון לא תוכל לאכול בשערך כתרנומו לית לך רשו" (דברים יב, יז), שהתורה כתבה את אזהרות אכילת מעשר שני חוץ לירושלים בלשון "לא תוכל", שהאדם יגיע למדרגה בהכרת איסור אכילת מעשר שני חוץ לירושלים שאין לו כלל מאבק בין הטוב והרע, ויחיה עם הרגשה בהכרת האמת "לא תוכל" - לית לך רשו", שאינו יכול לבצע את העבירה, וגם אין לו אפילו את ההוי אמינא כנסיחן לביצוע העבירה. ובנקודה זו כשהגיע האדם במאבק בין הטוב והרע אל המדרגה העליונה</p>	<p>של "לא תוכל" בוה הוא עושה את העבודה כפי טבעו בהכרת האמת. כעין מדרגת אדה"ר קודם החטא, ובנקודה זו זכה להגיע אל השלימות האמתית.</p> <p>אמנם גם אם זכה לביטול הבחירה במדרגה מסוימת שבוה עושה את העבודה כפי טבעו, מ"מ כפשי"ב אינו מפסיד ע"י"ז את השכר, כיון דסוף כל סוף המדרגה שזכה להיות מוכרח הוא מכת העבודה העצמית שלו, ויזכה לשכר גם על מה שעושה כפי טבעו, כאילו שנעשה מתוך בחירתו, כיון שהשלימות שזכה לה באה מכת בחירתו. זאת ועוד, גם או יחוש את התענוג בעבודת ה', שזכה להגיע אל שלימות המדרגה של "לא תוכל" על זה שאין לו אפילו הוי אמינא לעשות רע, אלא רק לעשות את רצון השי"ת בשלימותו.</p>
--	---